

Denne artikel, som er skrevet af Jørgen T.Madsen, bragtes i bladet "Søfart" nr. 40, 2011
Artiklens forfatter har givet tilladelse til at den nu også ligger på foreningens hjemmeside

-Godt jeg ikke er til søs i dag, siger Marie Finne på sit nedlagte, men velholdte husmandssted med en frisk kuling gennem håret. (foto – Jørgen T. Madsen)

Marie Finne, der netop er fyldt 75 år, er vel Danmarks mest kendte telegrafist. I 15 år har hun rejst landet rundt med sit foredrag om 39 år til søs. Det var et liv med mange glæder, men også lidt ubehag.

Vejret var dårligt, og det var Marie Finne også. Hun sad til søs som telegrafist og havde lige kaldt op til Lyngby, men så måtte hun afbryde.

Der blev stille på frekvensen, og en anden telegrafist i et andet skib benyttede sig af muligheden og kaldte op. Men han blev afvist fra Lyngby:

"Frekvensen er optaget. Telegrafisten skal bare lige være færdig med at brække sig" lød beskeden til den lidt for ivrige.

Telegrafist i 39 år

I 39 år fra 1956 til 1995 sejlede Marie Finne som telegrafist i J. Lauritzen og de sidste ti år i DFDS. I alle årene var hun søsyg, når der var buler på vandet.

-Og jeg kan blive det endnu, bare jeg skal over til Barsø, fortæller hun om færgeturen fra det hjemlige Løjtland til den lille ø ti minutter fra kysten.

Hun har prøvet alle tænkelige midler mod søsyge, men ingen hjælp. Hun har spist søsygepiller, og hun har haft søsygeplastre bag øret. Hun har sørget for at få noget tørt i maven, og det hjalp heller ikke - ud over at gøre det mindre ubehageligt at kaste det op igen.

Så det eneste, hun havde at holde sig til, når søen og maven var urolig, var pøsen. Den bar hun med sig over alt - ved køjen, på radiostationen, i messen. Surret til et bordben, når bølgerne gik rigtigt højt.

Søsyg i 21 dage

Hendes hårdeste tårn var en rejse syd om Afrika og nord om Nordkap til Kirkenes i ballast. Den varede 21 dage, og hun var søsyg hele tiden.

-Da vi nåede frem, havde jeg tabt mig 15 kg. Jeg var skrumpet så meget, at hofteholderen gled ned, når jeg tog den på.

Alligevel blev hun ved, for hun var glad for at sejle og glad for livet til søs og for kammeratskabet med de andre besætningsmedlemmer.

-Jeg havde den aftale med kaptajnen, at han aldrig måtte acceptere en opsigelse fra mig før efter 24 timer under land, fortæller hun.

Foredrag

Marie Finnes liv og færdnen til søs er kendt i det ganske land. Hun kommer over alt og holder foredrag om det - nogle steder flere gange. Som på et plejehjem i Aalborg, hvor hun blev bedt om at komme tredje gang.

-Nej, så kommer jeg ikke mere, sagde jeg, for det er det samme, jeg fortæller. "Det gør ikke noget", sagde plejehjemslederen. "På et plejehjem er der jo stort frafald. Og dem der hører dig, de morer sig. Og en time efter er det glemt."

Så Marie Finne tog til Aalborg også tredje gang.

Ville være landmand

Hun blev telegrafist for at komme hurtigt til at tjene penge, så hun kunne købe sin fædrene gård på Løjtland ved Aabenraa. Hun var 15 år og havde præliminæreksamen og ville være landmand.

I erhvervskartoteket på biblioteket i Aabenraa, kunne hun se, at den korteste uddannelse med den bedste løn var som telegrafist. Ulempen var blot, at hun skulle være 17 år, inden hun kunne komme på navigationsskolen.

Så hun måtte blive hjemme på gården og hjælpe sin far i de to år, hun skulle have til at gå. Det var op hver morgen klokken halvfem og malke 15 køer og røgte svin og hvad der ellers var at lave.

På atletiklandshold

Hun fandt dog også tid til at begynde at dyrke atletik på det nye stadion i Aabenraa. Og hun blev så god til det, at hun kom på atletik-landsholdet. I midten af 50'erne havde hun endda Danmarksrekord i diskoskast.

Det kom hende til gode, da hun skulle have sin første hyre. Hun gik på navigationsskolen i Svendborg, og forstanderen på Kogtved Søfartsskole overværede, da de nye telegrafister fik deres eksamensbeviser. Efter overrækkelsen kom han hen til Marie Finne og foreslog hende at ringe til et bestemt telefonnummer.

Det gjorde hun, og det viste sig at være rederiet J. Lauritzen. Hun kom til at tale med Axel Nielsen, der spurgte indgående til hendes resultater på atletikbanen. Da hun havde redegjort for dem, meddelte han hende, at nu var hun ansat som telegrafist.

S/S "Laura Dan"

Hendes første udmønstring var med S/S "Laura Dan" - en gammel steamer med høj, rank skorsten. Og det var det første skib hun nogensinde havde set indvendigt.

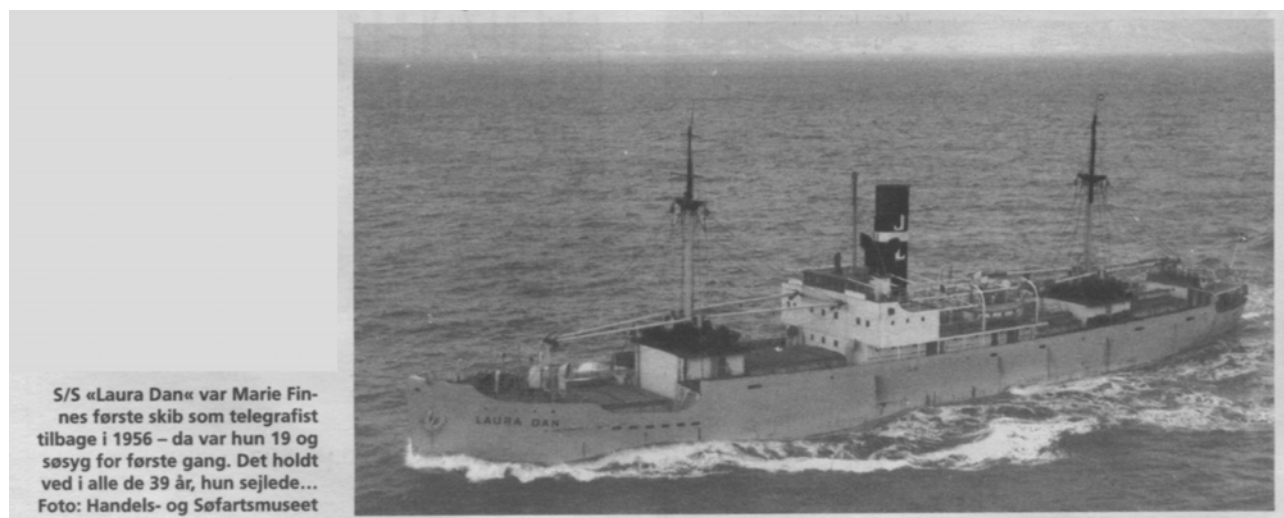
Men også for kaptajnen var det en første gang.

-Da han så, at hans nye telegrafist havde skorter på, ville han ikke hilse på mig, fortæller hun.

Han gik og var væk i lang tid, mens 19-årige Marie fra Løjtland stod alene tilbage og kiggede sig forundret omkring. Tænk, at vinduerne var runde!

Efter et kvarters tid kom skipperen tilbage.

Han havde ringet til rederiet og klaget over, at han havde fået en kvindelig telegrafist. Men rederiet gjorde det klart, at det måtte han finde sig i. Og så sagde han goddag og velkommen.

Ude 27 måneder

Det blev til en udmønstring på 27 måneder i "Laura Dan". Og kaptajnen forligte sig så meget med tanken om den kvindelige telegrafist, at han bad Marie Finne om at komme med sig over i en nybygning, som han skulle overtage.

Men også for den øvrige besætning krævede det tilvænning at have en kvinde i officersbesætningen. Det blev forbudt at gå nøgen rundt i skibet, og der blev sat skilte op om, at nu skulle man huske at låse døren, når man benyttede toilet og bad. Alle officerer havde fælles baderum - bortset fra kaptajnen, naturligvis. Han havde sit eget.

Der var i øvrigt ikke varmt vand i hanerne. Skulle man have brusebad, tappede man en pøs vand og varmede den ved en steamhane i kabysen. Så hældte man vandet op i en beholder og blandede det med koldt. Og så kunne man lukke vandet ud over sig gennem bruseren. Næsten som på "Martha".

Første telegram

For Marie Finne selv var alting nyt og meget anderledes end bondelivet på Løjtland.

-Det første telegram, jeg modtog, var til en af matroserne. Han havde fået en søn. Jeg gik ned med det i matrosmessen, hvor de sad ved 10-kaffen. Og alle ønskede til lykke. Indtil en af de andre matroser spurgte, hvor længe det var siden, han havde set sin kone? Det var 18 måneder!

Det gav Marie Finne noget at spekulere over. Hun var bondepige og var bekendt med forplantningens biologi. Men forstod ikke, hvordan en kone kunne få et barn, når manden ikke havde været hjemme.

Således lærte hun, at der er mange forskellige måder at leve på. Og at det ikke behøver at forhindre, at man arbejder og lever godt sammen i en besætning.

Mødte alkohol

Hun lærte også om alkohol og dens virkninger. Hun vidste, at det fandtes, da hun kom ombord, men hun havde aldrig smagt det. Det kom hun til, første gang, hun skulle med gutterne i land. Det var i Spanien, og hun fik serveret noget, der hed anis og det smagte godt.

I tre dage lå hun fuldesyg. Da endelig hun kom på højkant, kaldte skipperen hende ind på kontoret og gav hende en overhaling. Og meddelte, at nu fik hun en chance til. Men når hun fremover ville i

land, skulle hun først spørge ham om lov. Og hver morgen kl. 09.00 skulle hun stille på hans kontor.

-Det sagde jeg jatak til, og han råbte: "Skrid!!".

Fik skrivemaskine

Da hun begyndte i "Laura Dan", skrev hun alt i hånden. Der var ingen skrivemaskine på radiostationen. Sådant en havde hun ellers lært at bruge på navigationsskolen. Men den var ikke nødvendig i "Laura Dan", mente skipperen.

-Men så lovede jeg, at hvis jeg fik en skrivemaskine, ville de hver dag få Søfartspresen, den telegraferede radioavis, der blev sendt ud på Lyngby. Så fik jeg en skrivemaskine, og besætningen fik Søfartspresen.

Blev præstekone

Det blev til et langt liv til søs for Marie Finne, men der var et ophold. I to år var hun præstekone i Aabenraa, men det var utilsigtet. Manden skulle have været styrmand.

Det var han, da de blev gift. Men så gik han i land og læste teologi og blev præst i Aabenraa. Og Marie Finne fulgte med.

Mens hun sad som præstekone, hente det af og til at rederiet kaldte på hende til en afløsning. Til sidst indså hun, at det var der, hun hørte til. Hun sagde farvel til manden og stak til søs igen.

»Tor Scandinavia« (senere »Princess of Scandinavia«) var fr. Finnes faste skib, da hun sejlede i DFDS. Men nærværende blads redaktør ved med sikkerhed, at hun i sit sidste år til søs, 1995, var "udlånt" til »Winston Churchill«. Der blev der nemlig også leveret en masse gode historier ved morgenmads-, frokost- og middagsbordene i officersmessen. Arkivfoto

Afmønstrede i 1995

Men i 1995 var det slut. De sidste ti år havde hun sejlet i DFDS - mest i "Tor Scandinavia", men nu skulle heller ikke DFDS bruge telegrafister mere, og Marie Finne måtte gå i land. Belæsset med afskedsgaver og taknemmelige ord.

-Det er den eneste gang, jeg har grædt, da jeg gik ned ad landgangen, fortæller hun.

Dagen efter, da hun var kommet hjem, og stod op og gik ud for at se på vejret. Og det blæste en halv pelikan.

-Og jeg sagde til mig selv: "Havde du været ude at sejle idag, havde du været søsyg!" Og siden har jeg ikke savnet at sejle, påstår hun.

Fyldt 75 år

Nu er Marie Finne fyldt 75 år. Hun har for længst købt det landbrug på Løjtland, hun tog til søs for at spare sammen til - ikke det fædrene, men naboejendommen. Bygningerne er gennemrestaurerede og landbrugsjorden er forpagtet d. Men seks-syv tdr. land skov ned til Genner Bugt passer hun selv. Og så holder hun foredrag. Land og rige rundt rejser hun med sin fortælling om bondepigen, der blev sømand. Det koster kun transporten. Selve foredraget har hun lige så megen glæde af selv som tilhørerne.

Men kun to om ugen. Det er, hvad hun har tid til nu. Hun har været oppe på fire-fem foredrag om ugen. Måske sætter hun det ned til et foredrag om ugen. Men ikke endnu.